

Ufunuo wa Yesu Kristo - Nambari ya Kumi na Sita

Kufunuliwa kwa Ngurumo Saba: Uchambuzi wa Kinabii wa Ufunuo na Historia Iliyofichwa

Jeff Pippenger
2023-11-15

Tumekuwa tukiweka bayana mlolongo wa matukio ya kinabii yanayotambuliwa na historia iliyofichika ya ngurumo saba inayowakilishwa katika Ufunuo sura ya kumi na moja hadi ya kumi na tatu. Bado hatujafikia hatua katika mchakato wa matukio haya ambapo tutaoanisha historia ya pembe ya Uprotestanti na pembe ya Ujamhuri. Wala bado hatujaandaa msingi wa uelewa ili kubainisha kwa usahihi jukumu la Uislamu katika ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Hata hivyo, kuna kweli muhimu sana iliyoambatanishwa na matukio haya, inayobainisha kile mtu anachopaswa kufanya anapoelewa kweli zinazofunuliwa. Baraka ya kitabu cha Ufunuo inajumuisha wajibu wa "kuzishika" mambo yaliyoandikwa.

Mfululizo wa historia unaofunuliwa unawasilisha nguvu ya uumbaji ya Mungu kwa wale watakaosikia, kusoma na kuyashika yaliyoandikwa humo. Hivyo basi imefika wakati tuachane kwa sasa na tafakuri yetu juu ya simulizi la mwisho la kinabii la Isaya, na sura za kumi na moja hadi kumi na tatu za Ufunuo ili kubainisha umuhimu wa "siku tatu na nusu" ambazo Eliya na Musa walikuwa wafu katika njia ya barabara kuu ya taarifa, inayopita katika bonde la mifupa mikavu iliyokufa. Tunachotambua sasa ni uashiriaji wa "jangwa."

Katika makala iliyopita tulitambua mashahidi wanne wa kinabii wa mfuatano wa matukio unaobainishwa na historia iliyofichika ya ngurumo saba. Mstari wa mfano wa Kristo, mstari wa mashahidi wawili, mstari wa mfano wa mnyama, na mstari wa mfalme bandia wa kaskazini.

Nusu ya pili ya mfululizo wa mfalme bandia wa kaskazini, inaanza na kutiwa mamlaka kwa upapa mnamo mwaka 538. Kisha upapa, mfalme bandia wa kiroho wa kaskazini, ulikanyaga Yerusalemu wa kiroho na Israeli wa kiroho kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini.

Nao wataanguka kwa makali ya upanga, na watapelekwa mateka katika mataifa yote; na Yerusalemu utakuwa ukikanyagwa na Mataifa, hata nyakati za Mataifa zitakapotimia. Luka 21:24.

Yohana aliambiwa apime patakatifu pamoja na jeshi, lakini pia aliambiwa aache nje ua, kwa maana lilikuwa limepewa Wamataifa kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini.

Na nikapewa mwanzi mfano wa fimbo; na yule malaika akasimama, akasema, Inuka, ukapime hekalu la Mungu, na madhabahu, na wale wanaoabudu humo. Lakini ua lililo nje ya hekalu uache, wala usilipime; kwa maana limekabidhiwa kwa Mataifa; nao wataukanyaga mji mtakatifu chini ya miguu kwa miezi arobaini na miwili. Ufunuo 11:1, 2.

Yohana na Luka wanashuhudia kwamba Mataifa "watakanyaga" "Yerusalemu," kwa "miezi arobaini na miwili." Yohana anataja muda, na Luka anaonyesha mwisho wa historia. Mashahidi hawa wawili wanalishughulikia swali la Danieli sura ya nane, na aya ya kumi na tatu.

Ndipo nikamsikia mtakatifu mmoja akinena, na mtakatifu mwingine akamwambia yule mtakatifu aliyekuwa akinena, Hata lini yataendelea maono kuhusu sadaka ya kila siku, na maasi ya uharibifu, hata mahali patakatifu na jeshi vitiwe chini ya nyayo? Danieli 8:13.

Swali kuhusu muda wa kukanyagwa chini ya miguu kwa mahali patakatifu na jeshi linabainisha mamlaka mbili za uharibifu zitakazotekeleza tendo la kuikanyaga Yerusalemu, ambayo katika Danieli inawakilishwa kuwa "mahali patakatifu" na pia "jeshi." Uelewa wa kimsingi ulio sahihi wa aya hii, kama ulivyoelezwa na J. N. Andrews, ni kwamba aya hiyo inabainisha mamlaka mbili za uharibifu, zilizokanyaga chini mahali patakatifu pamoja na jeshi. Mamlaka ya kwanza ya uharibifu inayotajwa katika aya hiyo ni upagani, na ya pili ni upapa. Neno "jeshi" ni usemi wa Danieli kwa kile ambacho Yohana anakitambua kama "waabuduo" hekaluni, yaani huko Yerusalemu.

Kuna 'maangamizo' mawili katika Danieli 8. Ukweli huu umewekwa wazi sana na Josiah Litch hivi kwamba tunawasilisha maneno yake:

"Sadaka ya kila siku' ndicho usomaji wa sasa wa maandishi ya Kiingereza. Lakini hakuna kitu kama sadaka kinachopatikana katika maandishi ya asili. Hili linakubaliwa na wote. Ni ufafanuzi wa ziada au ujenzi wa maana uliowekwa juu yake na watafsiri. Usomaji wa kweli ni, 'cha kila siku na uasi wa ukiwa,' cha kila siku na uasi vikiwa vimeunganishwa pamoja kwa "na;"; ukiwa wa kila siku na uasi wa ukiwa. Hizo ni nguvu mbili za kuleta ukiwa, ambazo zilizokusudiwa kuleta ukiwa kwa patakatifu na jeshi.'-Prophetic Expositions, Juzuu ya 1, ukurasa 127."

Ni wazi kwamba mahali patakatifu na jeshi vilipaswa kukanyagwa chini ya miguu na kile cha kila siku na uasi wa uharibifu. Usomaji wa makini wa aya ya 13 unaweka jambo hili wazi. Na jambo hili linathibitisha jingine, yaani: kwamba maangamizi haya mawili ni aina mbili kuu ambazo kupitia hizo Shetani amejitahidi kupindua ibada na kazi ya Yehova. Maoni ya Bwana Miller kuhusu maana ya istilahi hizi mbili, na njia aliyofuata yeye mwenyewe katika kubaini maana hiyo, yanawasilishwa chini ya kichwa kifuatacho:

MAANGAMIZI MAWILI NI UPAGANI NA UPAPA

"Nikaendelea kusoma, wala sikuweza kupata sehemu nyingine yoyote ambamo [kile cha kila siku] kilipatikana, ila katika Danieli. Kisha [kwa msaada wa konkordansi] nikachukua maneno yale yaliyohusiana nacho, 'ondo;,' 'ataondo,' 'kile cha kila siku;,' 'tangu wakati kile cha kila siku kitakapoondolewa,' n.k. Nikaendelea kusoma, nikadhani sitapata mwanga juu ya andiko hilo; hatimaye nikafika 2 Wathesalonike 2:7, 8. 'Kwa maana siri ya uovu imekwisha kutenda kazi; ila yule azuiaye sasa ataendelea kuzuia, hata atakapoondolewa njiani, ndipo yule mwovu atakapofunuliwa,' n.k. Na nilipofika katika andiko hilo, ee! jinsi ukweli ulivyoonekana wazi na mtukufu! Hapo ndipo! Hicho ndicho 'kile cha kila siku!' Basi sasa, Paulo anamaanisha nini kwa 'azuiaye sasa,' au anayezuia? Kwa 'mtu wa dhambi,' na 'yule mwovu,' Upapa unamaanishwa. Basi, ni nini kinachozuia Upapa kufunuliwa? Naam, ni upagani; basi, 'kile cha

kila siku' lazima kimaanishe upagani.'-Mwongozo wa Advento ya Pili, ukurasa wa 66." J. N. Andrews, Patakatifu na Siku 2300, 33, 34.

Kwa utimizo wa “mara saba” za Walawi ishirini na sita, upagani ulikanyaga chini patakatifu na jeshi kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini, kisha upapa ukafanya kazi hiyo hiyo kwa miaka mingine elfu moja mia mbili na sitini. Upapa ulikuwa umekanyaga Yerusalemu kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini kulingana na Luka na Yohana, hadi upapa ulipopokea jeraha lake la mauti mwaka 1798. Ukitoa miaka elfu moja mia mbili na sitini kutoka 1798, unapata 538. Ukitoa miaka elfu moja mia mbili na sitini kutoka 538, unapata mwaka 723 K.K., wakati Ashuru, mfalme halisi wa kaskazini wakati huo, alipochukua ufalme wa kaskazini wa Israeli utumwani.

Yohana anarejelea tu miaka elfu moja mia mbili na sitini ambayo upapa ulikanyaga chini patakatifu na jeshi, lakini Luka anazungumzia vipindi vyote viwili vya miaka elfu moja mia mbili na sitini ambavyo upagani na utawala wa kipapa vilikanyaga Yerusalemu, kwa kuwa anasema, "hadi nyakati za Mataifa zitimizwe." Luka anatambua kukanyagwa kwa Yerusalemu kuwa zaidi ya "wakati" mmoja, kwa kuwa anauita utimilifu wa "nyakati" za Mataifa.

Bila shaka, mwaka 1856, Uadventista wa Millerite uliingia katika hali ya Laodikia, na miaka saba baadaye walikataa ukweli wa “nyakati saba” za Mambo ya Walawi ishirini na sita, hivyo haiwezekani kwa Uadventista kuona ukweli huu rahisi wa kibiblia. Ukweli ninaoutambua ni kwamba historia iliyofichwa ya ngurumo saba, inayotambua alama tatu za njia, na kipindi cha muda kati ya alama ya kwanza na ya pili, kisha kipindi cha pili cha muda kati ya alama ya pili na ya tatu, inawakilishwa ndani ya mstari wa kinabii wa mfalme bandia wa kaskazini.

Mstari huo ulianza mwaka 723 KK, wakati Ufalme wa Israeli wa kaskazini ulipopelekwa utumwani mikononi mwa mfalme wa Ashuru, mfalme wa kaskazini halisi. Kisha mwaka 538, mfalme wa kiroho wa kaskazini alipokea mamlaka, naye akalikanyaga Yerusalemu la kiroho kwa miaka mingine elfu moja mia mbili na sitini, hadi alipata jeraha la mauti mwaka 1798. Kuanzia 723 KK hadi 538, nguvu zilizowashikilia Waisraeli chini ya utawala zilikuwa daima nguvu za kipagani.

Mstari wa Kristo unatambulisha upako wa mfalme wa kweli wa kaskazini katika ubatizo Wake mwaka wa 27, na baada ya siku elfu moja mia mbili na sitini za kinabii, akasulubiwa. Wanafunzi Wake kisha walipewa uwezo wa kuwasilisha ujumbe wa mfalme wa kweli wa kaskazini, hadi kupigwa mawe kwa Stefano mwaka wa 34. Wakati wa pekee ambapo Kristo hakutembea katika siku zote elfu moja mia mbili na sitini za huduma Yake, ulikuwa alipokuwa akiingia Yerusalemu akiwa amepanda katika uingilio wa ushindi. Hivyo, akaikanyaga Yerusalemu kwa siku elfu moja mia mbili na sitini, kama walivyofanya wanafunzi Wake baada ya msalaba. Mstari yote miwili, mfalme bandia wa kaskazini na Kristo, mfalme wa kweli wa kaskazini, waliikanyaga Yerusalemu na jeshi kwa siku elfu moja mia mbili na sitini.

Upagani ulikuwa uigaji bandia wa mfumo wa ibada wa huduma ya patakatifu pa duniani ya Wayahudi wa kimwili, na upapa ni uigaji bandia wa huduma ya patakatifu pa mbinguni ya Wayahudi wa kiroho. Miaka elfu moja mia mbili na sitini ya upagani ilikuwa sambamba na siku elfu moja mia mbili na sitini za Kristo, na miaka elfu moja mia mbili na sitini ya upapa ilikuwa

sambamba na siku elfu moja mia mbili na sitini za wanafunzi.

Kila moja ya mistari miwili ina muundo wa kinabii uleule wa historia iliyofichwa ya ngurumo saba, ulioanza kufunuliwa hadharani mnamo Julai 2023. Kufunuliwa huko kulikamilishwa kwa sehemu kupitia utambuzi wa masikitiko ya kwanza ya harakati ya Millerite. Masikitiko yao ya kwanza yalileta kipindi kinachoitwa “wakati wa kusubiri” katika mfano wa wanawali kumi. “Wakati wa kusubiri” huo ulikoma katika mkutano wa kambi wa Exeter, New Hampshire, wakati ujumbe wa Mwito wa Usiku wa Manane ulikuwa umethibitishwa kikamilifu. Mkutano wa kambi wa Exeter ukawa alama ya pili ya njia, ambayo kisha ilianzisha kipindi ambacho ujumbe wa Mwito wa Usiku wa Manane ulitangazwa, hadi alama ya tatu ya njia ya hukumu na masikitiko ya mwisho yalipowasili.

Alama tatu za njia zilikuwa kukatishwa tamaa la kwanza, ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane, na kukatishwa tamaa la mwisho. Alama hizo tatu za njia zinalingana na neno la Kiebrania "kweli" ambalo linaundwa na herufi ya kwanza, ya kumi na tatu, na ya mwisho ya alfabeti ya Kiebrania. Kwa kuwa ya kwanza na ya mwisho zote ni kukatishwa tamaa, hilo linaonyesha sahihi ya Alfa na Omega.

Hakuna uwakilishi wa moja kwa moja wa siku elfu moja mia mbili na sitini katika historia ya Wamileraiti, hata hivyo historia ya Wamileraiti ni historia ya harakati ya kwanza na hivyo ni kielelezo cha harakati ya mwisho. Historia ya kukatishwa tamaa ya kwanza katika harakati ya mwisho ilianza tarehe 18 Julai 2020, na imeonyeshwa katika Ufunuo sura ya kumi na moja. Katika Ufunuo sura ya kumi na moja, mashahidi wawili wanauawa, jambo linaloashiria kukatishwa tamaa ya kwanza katika harakati ya mwisho, ambayo harakati ya kwanza ilikuwa kielelezo chake.

Katika Ufunuo kumi na moja, kukatishwa tamaa kuliingiza kipindi cha siku elfu moja mia mbili na sitini ambacho miili yao iliyokufa ilikuwa barabarani, hivyo kuashiria muda wa kusubiri wa mfano huo. Katika ufufuo wao, huinuliwa kama bendera katika saa ile ile ya hukumu ya sheria ya Jumapili. Historia ya mashahidi wawili inajumuisha kipindi cha kiishara cha siku elfu moja mia mbili na sitini.

Maelezo ya harakati ya malaika wa tatu katika historia iliyofichwa ya ngurumo saba yanatoa ufafanuzi wa kina zaidi kuliko mistari mingine sambamba, lakini mstari wa malaika wa tatu, mstari wa mfalme wa kweli wa kaskazini, na mstari wa mfalme bandia wa kaskazini, yote yana sifa zilezile za kinabii za kuwa na sehemu ya mwanzo, ikifuatiwa na kipindi cha muda kinachofikia sehemu ya katikati, na kisha kufuatiwa na kipindi cha muda kinachofikia hukumu katika sehemu ya mwisho.

Siku elfu moja mia mbili na sitini ni kipengele cha msingi cha historia iliyofichika ya ngurumo saba. Siku elfu moja mia mbili na sitini zinawakilishwa kama "jangwa" katika Ufunuo sura ya kumi na mbili.

Na yule mwanamke akakimbilia nyikani, ambako ana mahali palipoandaliwa na Mungu, ili wamlishe huko siku elfu moja mia mbili na sitini. Ufunuo 12:6.

Kanisa lilitorokea nyikani ili kukwepa kukanyagwa na mamlaka ya kipapa kwa muda wa miaka elfu moja mia mbili na sitini. Aya ya kumi na nne inatoa ushuhuda mwingine.

Naye yule mwanamke akapewa mabawa mawili ya tai mkubwa, ili aruke kwenda nyikani, huko mahali pake, ambako anatunzwa kwa wakati, na nyakati, na nusu ya wakati, mbali na uso wa yule nyoka. Ufunuo 12:14.

Kanisa lilitoroka mateso ya joka na upapa kwa muda wa miaka elfu moja mia mbili na sitini, na kwa hiyo "jangwa" ni ishara ya siku elfu moja mia mbili na sitini. Nambari hiyo inatajwa moja kwa moja mara saba katika vitabu vya Danieli na Ufunuo, lakini pia inawakilishwa kwa njia nyingine kadhaa katika Maandiko. Katika kila hali, inaashiria "mara saba" ya Mambo ya Walawi ishirini na sita.

Iwapo ilikuwa ni upagani ukikanyaga chini mahali patakatifu na jeshi kuanzia mwaka 723 KK hadi mwaka 538, au upapa ukikanyaga chini Yerusalemu ya kiroho na waabudu waliomo humo, ilikuwa ni mfano wa kutawanywa kwa watu wa Mungu, kulikosababishwa na watu wa Mungu kuvunja agano la "sabato za nchi" kama linavyowakilishwa katika Mambo ya Walawi sura ya ishirini na tano na ishirini na sita. Katika sura ya ishirini na sita inaitwa ugomvi wa agano la Mungu.

Nami nitaleta upanga juu yenu, utakaolipiza kisasi cha agano langu; na mtakapokusanyika ndani ya miji yenu, nitatuma tauni miongoni mwenu; nanyi mtatiwa mikononi mwa adui. Walawi 26:25.

Uasi dhidi ya agano la Mungu uliwaletwa watu wa Mungu utumwa na kutawanywa ambavyo vimewakilishwa kama "mzozo wa agano langu". Kutokuelewa adhabu, ambayo Danieli huiita "laana" ya Musa na "kiapo" cha Musa, ambayo pia inaitwa "mzozo wa agano langu", humfanya mtu asiione maana ya kina ya kazi ya Kristo kama inavyowakilishwa katika Danieli sura ya tisa. Tathmini iliyo thabiti ya watu wa Mungu walio katika upofu wa Laodikia katika maandiko ya Ellen White ni kwamba hawawezi kutoa hoja kutoka kwa sababu hadi athari. Unaweza kudai kuwa unaelewa miaka elfu moja mia mbili na sitini ya Enzi za Giza, lakini kama hujui "sababu" ya kukanyagwa huko, wewe ni kipofu.

Naye atahibitisha agano na wengi kwa muda wa juma moja; na katikati ya juma atasitisha dhabihu na sadaka, na kwa sababu ya kuenea kwa machukizo ataifanya kuwa ukiwa, hata mpaka utimilifu, na yaliyoamuliwa yatamiminwa juu ya aliye ukiwa. Danieli 9:27.

Kuthibitishwa kwa agano na Kristo kunahusishwa moja kwa moja na "mzozo wa agano lake." Muda wa "laana" ulikuwa miaka elfu mbili mia tano na ishirini, na muda wa Kristo wa kuthibitisha agano hilo ulikuwa siku elfu mbili mia tano na ishirini. Kwa kuafikiana na neno la Kiebrania "ukweli" linalotoa muundo wa historia iliyofichika ya ngurumo saba, juma la kinabii ambalo ndani yake Kristo angeuthibitisha agano lake lilikuwa na alama za njia tatu zinazowakilishwa na herufi ya kwanza, ya kumi na tatu, na ya mwisho za alfabeti ya Kiebrania.

Alama ya kwanza ya njia ya wiki hiyo ilikuwa ubatizo wake, ya pili ilikuwa msalaba, na ya mwisho ilikuwa kifo cha Stefano. Kukataa kuona "mara saba" za Mambo ya Walawi ishirini na sita, kama malaika wa mbinguni walivyomwongoza William Miller kuona "mara saba" hizo,

kunaondoa uwezo wa kuona kikamilifu ule unabii wenyewe ambamo Kristo alimwaga damu yake na kuthibitisha agano lile lile ambalo watu wake wa kale halisi walikuwa wamelikataa. Kila mtu atakayeokolewa hatimaye atakuwa na ufahamu wa sehemu tu na usiokamilika wa "kweli." Lakini hakuna atakayeokolewa ambaye kwa makusudi anakataa kuona "kweli." Kuna njia moja tu ya kumfikia Baba, nayo ni kupitia Yesu, na Yesu ndiye "kweli."

Huu ni ufahamu wenye thamani wa kutafakari, kwa kuwa unazungumzia agano la Walawi ishirini na tano na ishirini na sita. "Laana" ya "mara saba" ililetwa juu ya Israeli ya kale halisi kwa sababu ya kutotaka kwao kutekeleza miongozo ya kuiacha nchi ipumzike, na ya kutimiza maagizo ya Yubile. Ilikuwa dhambi ya kuacha kutenda. Laana hiyo ililetwa juu yao kwa sababu ya kuacha kufanya kazi waliyokuwa wameamriwa kuifanya, badala ya kwa sababu ya kuvunja moja kwa moja amri, kama vile usiue au usiibe. Walipuuzia tu miongozo inayohusiana na kuiacha nchi ipumzike. Waadventista ambao hawakubali tu "mara saba" (ambayo malaika walimwongoza William Miller kugundua) kwa sababu yoyote isiyotakaswa, hawajawahi tu kuchukua muda wa kuchunguza ukweli kwa dhati, na wanafanya aina ileile ya uasi wa kuacha kutenda kwa kupuuzia taarifa zilezile za agano ambazo Israeli ya kale halisi ilizipuuzia. Mwanzo unaonyesha mwisho.

Siku elfu moja mia mbili na sitini katika Ufunuo sura ya kumi na mbili ambazo zimetambuliwa kama "jangwa", ni ishara ya "nyakati saba." Siku elfu moja mia mbili na sitini za huduma ya Kristo, na siku elfu moja mia mbili na sitini za huduma ya wanafunzi, zote zinawakilisha juma zima ambalo agano lilikuwa likithibitishwa. Vilevile, miaka elfu moja mia mbili na sitini ambayo upagani uliwakanyaga watu wa Mungu, na miaka elfu moja mia mbili na sitini ambayo upapa uliwakanyaga watu wa Mungu, zinawakilisha "nyakati saba" zote za laana ya Musa.

Katika Ufunuo kumi na moja, baada ya siku elfu moja mia mbili na sitini, mifupa iliyokufa hurejeshwa kuwa hai ili kuingia katika agano kama wale elfu mia na arobaini na nne. Lakini ili waweze kutimiza uhusiano huo wa agano, wanatakiwa kutimiza masharti ya agano, kama vile Danieli alivyofanya katika sura ya tisa. Masharti ya agano la "mara saba" yana maagizo maalum kwa wale wanaojikuta katika nchi ya adui. Wale wanaoamka kwa ukweli kwamba wametawanywa wanapotamani kumrudia Bwana, Mambo ya Walawi ishirini na sita hutoa maelekezo kuhusu jinsi wanavyopaswa kurudi.

Nao waliobaki miongoni mwenu wataangamia kwa sababu ya uovu wao katika nchi za adui zenu; na kwa sababu ya maovu ya baba zao nao wataangamia pamoja nao. Ikiwa watakiwa uovu wao, na uovu wa baba zao, pamoja na kosa lao walilolifanya dhidi yangu, na kwamba wamekwenda kinyume nami; na kwamba mimi nami nimekwenda kinyume nao, nami nimewaleta katika nchi ya adui zao; kama basi mioyo yao isiyotahiriwa itanyenyekezwa, nao wakaukubali adhabu ya uovu wao: Hapo ndipo nitakumbuka agano langu na Yakobo, na nitakumbuka agano langu na Isaka, tena agano langu na Ibrahimu nitalikumbuka; nami nitaikumbuka nchi. Walawi 26:39-42.

Usemi "pine away" katika Maandiko unamaanisha kuyeyuka, kuharibika na kuteketea. Kudhoofika kwa namna hiyo ni kudidimia hadi kuwa mifupa mikavu iliyokufa. Na lile agizo hutambulisha kifo, kwa kuwa linawakilisha wale wanaoamka na kutambua hali yao kwamba wako "katika nchi ya maadui zako."

Adui wa mwisho atakayeamizwa ni mauti. 1 Wakorintho 15:26.

Tarehe 18 Julai 2020, kulitokea tukio la kukatishwa tamaa kwa mara ya kwanza katika harakati ya malaika wa tatu. Hali hiyo imeakisiwa na kukatishwa tamaa za kwanza zote nyingine katika mistari ya matengenezo ya kinabii takatifu. Kitabu cha Ezekieli sura ya thelathini na saba kinawatambulisha watu wa Mungu katika siku za mwisho kuwa wameyeyuka, wameharibika na wameteketea hadi wakawa tu bonde la mifupa mikavu ya wafu. Wako katika nchi ya adui, ambayo ni nchi ya mauti. Katika Ufunuo sura ya kumi na moja, mashahidi wawili waliuawa na kuachwa mtaani. Manabii wote wanakubaliana. Hivyo basi, Musa anazungumza na wale waliokufa katika mtaa unaopita ndani ya bonde la Ezekieli. Katika hali yao ya kukatishwa tamaa, wanapewa maelekezo kupitia Yeremia.

Kwa hiyo Bwana asema hivi, Ukirudi, ndipo nitakurudisha tena, nawe utasimama mbele zangu: na ukitoa kilicho cha thamani kutoka kwa kilicho kibaya, utakuwa kama kinywa changu: waache warudi kwako; bali wewe usirudi kwao. Yeremia 15:19.

Yeremia anaambiwa kwamba ikiwa anatamani kuzungumza kwa niaba ya Mungu, lazima arejee, na kwa kufanya hivyo lazima atenganishe kilicho cha thamani na kilicho kiovu. Mukadha wa kifungu unaonyesha kwamba waovu ni wale ambao hapaswi kuwarudia. Anapowasilishwa katika kifungu hicho akiwa katika hali yake ya kukatishwa tamaa, anaeleza kwamba alikuwa peke yake.

Sikuketi katika kusanyiko la wenye dhahaka, wala sikufurahi; niliketi peke yangu kwa sababu ya mkono wako: kwa maana umenijaza ghadhabu. Yeremia 15:17.

Yeremia hakuketi katika "kusanyiko la wenye dhahaka," kwa maana aliketi peke yake. Hakuwa apaswa kurudi kwa waovu, ambao ni kusanyiko la wenye dhahaka. Mwaka 1863, Uadventista ulianza kurudi kwenye "kusanyiko la wenye dhahaka" uliporudi kwenye mbinu za kibiblia za binti za Babeli ili kukataa "mara saba" ya Musa. Lakini Yeremia anazungumza kwa wazi zaidi kuhusu siku za mwisho kuliko kuhusu historia ya Wamileraiti. Wale walioko katika bonde la mifupa iliyokufa wanapotambua kwamba wako katika nchi ya maadui zao, hawapaswi kamwe kurudi kwa wale waliofurahia kifo chao barabarani. Kikundi hicho kinaweza kumrudia Yeremia, lakini yeye hawezi kuwarudia.

Lakini ikiwa wanapaswa kurudi, pia lazima watimize maagizo yaliyotolewa na Musa ambayo yanahusishwa moja kwa moja na "mara saba." Wale waliokufa barabarani katika Ufunuo kumi na moja, wamekufa kwa muda wa siku tatu na nusu, ambao kwa kinabii ni "jangwani."

Hii ndiyo sababu uamusho wa awali wa wafu hutimizwa kwa njia ya ujumbe unaosababisha mifupa kuungana pamoja, lakini bado hawana uhai. Inahitajika ujumbe wa pepo nne, ambao ni ujumbe wa kutiwa muhuri, ili kuwageuza kuwa jeshi lenye nguvu. Ujumbe wa kwanza unaowaunganisha unatoka kwa "sauti".

Wapeni faraja, wapeni faraja watu wangu, asema Mungu wenu. Semeni kwa upole moyoni mwa Yerusalemu, na mpaze sauti kwake, kwamba vita vyake vimekwisha, kwamba uovu wake umesamehewa; kwa kuwa amepokea kutoka kwa mkono wa Bwana maradufu kwa dhambi zake zote. Sauti ya yeye anayelia jangwani: Itengenezeni njia ya Bwana, nyosheni jangwani

njia kuu kwa Mungu wetu. Kila bonde litainuliwa, na kila mlima na kilima vitashushwa; palipopinda patanyoshwa, na mahali pagumu patasawazishwa. Isaya 40:1-4.

Sauti inatoka jangwani, ambalo ni ishara ya utawanyiko wa "mara saba". Sauti hiyo iko jangwani, kwa maana Ezekieli pia alichukuliwa hadi kwenye bonde la mifupa ya wafu. Alikuwa akitoa ushuhuda kutoka bonde lenyewe, si kutoka mbali.

Mkono wa Bwana ulikuwa juu yangu, akanitoa nje kwa Roho ya Bwana, akanishusha katikati ya bonde lililokuwa limejaa mifupa. Ezekieli 37:1.

Bonde ni jangwa la siku tatu na nusu. Ahadi ya sauti ni kwamba uovu wa Yerusalemu umesamehewa na kwamba vita vyake vimekwisha. Ahadi hiyo inawakilisha kutiwa muhuri kwa wale mia arobaini na nne elfu, kunakotekelezwa katika siku za mwisho. Lakini kusamehewa kwa uovu wake kunahusishwa na yeye kupokea "maradufu" kwa dhambi zake zote. Suluhisho lililotolewa na Musa linahitaji ungamo si tu wa maovu yao, bali pia wa maovu ya baba zao. Wakilitimiza amri hiyo, uovu wao utasamehewa.

Tutaendelea na mambo haya ya kweli katika makala ijayo.

Naam, Israeli wote wameivunja sheria yako, wakageuka kando, wasiiti sauti yako; kwa hiyo laana imemiminwa juu yetu, na kiapo kilichoandikwa katika sheria ya Musa, mtumishi wa Mungu, kwa sababu tumetenda dhambi dhidi yake. Naye ameyathibitisha maneno yake, aliyoyanena juu yetu, na juu ya waamuzi wetu waliotuhukumu, kwa kutuletea uovu mkuu; kwa maana chini ya mbingu yote hayajafanyika kama yalivyofanyika juu ya Yerusalemu. Kama ilivyoandikwa katika sheria ya Musa, uovu huu wote umetupata; lakini hatukuomba mbele za Bwana Mungu wetu, ili tugeuke kutoka kwa maovu yetu, na tuelewe kweli yako. Danieli 9:11-13.